

Intervju med Ola Normelli

I december förra året (2022) kontaktar min vän Jimi Vall Petersson mig via messenger och introducerar mig för en kollega vid namn Ola Normelli. Jag får veta av Jimi att Ola har skrivit en bok och söker personer som vill läsa den och skriva om den. Boken heter *Den enda medicinen* och gavs ut på det egenutgivande förlaget Vulkan Media 2019; en engelskspråkig översättning gavs ut på amerikanska Lulu Press 2022 med namnet *The Sole Medicine*

Boken blandar friskt olika stilistiska influenser. Kapitlen är relativt korta och det kompakta textflödet pendlar mellan det essäistiska och det poetiska, men den reflekterande rösten finns alltid där och talar. Givetvis blir jag nyfiken på att veta mer om den tänkande människan bakom de skrivna orden och vill gärna ställa frågor om processen bakom formuleringarna. Jag får veta att boken kom till på ett okonventionellt sätt, utan någon plan. Att det aldrig fanns en tanke på att skriva en bok, men att drivkraften hos Ola att skriva varje morgon blev bara allt starkare, och text skapades.

När jag skickar mina intervjufrågor får jag svar från en person som har mycket att berätta om sin kreativitet. Ola berättar för mig att skrivandet alltid varit med honom och att han lärde sig tidigt att läsa och skriva.

- ”På lågstadiet fick jag sitta själv med en lärare och läsa (och prata om) tjocka böcker, när mina klasskamrater övade på alfabetet. På fritiden skrev jag små historier och hur jag upplevde saker och ting.”

Som vuxen har han inte släppt skrivandet, utan tvärtom har det förblivit en central del i hans liv. Ola tror att det är en kombination av olika faktorer, men möjligen framför allt ett djupt förankrat behov av att konstant leta efter de perfekta orden och formuleringarna, i betydelsen ord som perfekt speglar känslan, tanken eller bilden. Det behovet har varit beständigt genom livet, men som starkast under mörkare perioder.

- ”Länge var skrivandet ”bara” en självklar del av vem jag är och hur jag försöker förstå den yttre och inre världen, utan att jag reflekterade kring vad det skulle ”leda

till”. Sen några år har det dock utvecklats till att nu även vara en stor del av mitt kreativa arbete, mina ambitioner och min professionella karriär.”

Ola har en akademisk bakgrund som inkluderar bland annat en kandidatexamen i engelska från Göteborgs universitet / University of Sussex (C-uppsats om George Orwell), den litterära kursen ”The Ghost of Hamlet” från Harvard (med slutbetyget 98/100) och ett Cambridge exam med toppbetyg. Han har läst sina dikter på Stora teatern i Göteborg och gått till final i poetry slam-SM i lag (tillsammans med Martin Nick Alexandersson).

Vill du börja med att berätta vad som föranledde dig till att skriva den här och hur det gick till när du tryckte den till bokform?

- ”*Den enda medicinen* blev till genom en stegvis organisk process. Efter att ha tagit klivet till att börja våga visa upp sånt jag hade skrivit för några få vänner inser jag att det var dags att sluta gömma allt i skrivbordslådor. I maj 2016 startade jag därför ett öppet Instagramkonto där jag varje dag postade en nyskriven text. Ingen redigering. Bara rakt ut i cyberrymden. Under ett års tid startade jag varje dag med en timmas skrivande. I sängen, med kaffe och telefon. Jag tog ingen hänsyn till om det jag skrev var bra, dåligt, kul, fånigt eller fint. Allt postades. Jag ville bort från det egna bedömandet och betyget. En ren ”stream of consciousness”, oavsett vad det innebar just den morgonen. Utgångspunkten var helt enkelt det nyvakna tillståndets första tanke, känsla eller bild.”

Året gick fort, och Ola blev övertalad att sammanställa en bok med allt textmaterial. Sakta men säkert byggdes en idé om ett narrativ upp, baserat på innehållet i en tiondel av materialet. Temat kan beskrivas som en bild av hur en relation byggs upp, bekräftas, ifrågasätts, fragmenteras och till slut kanske visar sig vara just en bild (eller flera bilder).

- ”Tillsammans med begåvade och fina vänner från film- och teatervärlden, filmades en promovideo där voice-over:n görs av skådespelaren Mattias Nordkvist, som i mitt tycke har en av Sveriges vackraste röster. Den 11 januari 2019 fanns äntligen *Den enda medicinen* att köpa. Efter publiceringen följde intervjuer, podcasts, recensioner och allmänt fint mottagande.”

När jag läser din bok *Den enda medicinen*, slås jag av vilken genreöverskridande form ditt berättande tar. För mig som läsare är det som en filosofisk betraktelse i och med berättarjagets observationer. Jag undrar - vilka är dina influenser i din litterära gestaltning?

- ”Roligt att höra! Det tar jag verkligen som en komplimang. Det känns bra att den uppfattas som genreöverskridande. Kanske mest för att det låter som någonting spännande och obrytt. Det har dock aldrig varit ett syfte i sig att skriva i en oortodox eller svårdefinierad stil. Om jag skulle börja tänka för mycket på formen tror jag att det hade skapat onödiga hinder. När jag gästade podcasten *Poetpodden* fick jag frågan om vad som hade fått mig att välja den prosapoetiska skrivformen. Eftersom det var första gången som jag hörde ordet prosapoesi var det svårt att ge ett vettigt svar. Så känner jag ofta inför frågor om min egen form. Jag vet helt enkelt inte. Mina akademiska studier har såklart givit mig termer och definitioner som jag hyfsat kompetent kan använda om andras verk. Av någon anledning tappar jag den förmågan när det gäller att beskriva egen text.”

Ola har alltid attraherats av konst som är betraktande i tonen. Böcker som John Williams *Stoner* och Virginia Wolfs *To the Lighthouse*, där oemotståndliga ramar byggs upp för läsaren att fylla med glädje och sorg, från egna erfarenheter. Själv kan Ola gå igång på både korta, slagkraftiga konstateranden, typ Ernest Hemingway, såväl som på långa labrynter av ifrågasättande bisatser (Anne Brontë, Knausgård etc). Filmer som *Lost in Translation*, *Boyhood* och Olas absoluta favorit *Eternal Sunshine of the Spotless Mind* är också bra exempel.

- ”Jag blir intresserad när regissören är generös nog att dela med sig av målandet, så att vi gemensamt kan få fram berättelsens helhetsbild. Jag tycker om att få ansvar som läsare av en bok. Känslan av att författaren räcker mig stafettpippen halvvägs, och sen är det min tur att fortsätta rörelsen framåt. Jag trivs så oerhört bra i den miljön.”

Jag uppfattar tematiken som en genomgående frågeställning om hur kärlek formar oss som människor, vad vi ger och tar, hur långt är vi beredda på att underkasta oss för vår egen och annans njutning. Det är som att berättarjaget återger hur ruset gror inombords.

- ”Tack, det var en väldigt fin beskrivning. Så kanske det kan vara. Det rus som jag tänker att du syftar på är nog vårt mest använda råmaterial för att skapa konst. Alla sidor av det: Det droglika ruset av en blind förälskelse. Det spirituella ruset av total sammankoppling med en annan människa. Ruset av tillit. Ruset av att ha någon. Alla de fina sakerna. Jag tänker dock också på ruset av tvivel, frihetslängtan och uppbrott. De sakerna som sliter isär kärnan av det vackra. Både ljuset och mörkret och alla nyanser kring en kärleksrelation kan beskrivas som rus, på grund av sin explicita eller potentiella intensitet.”

Hur skulle du som författare säga om synen på kärlek i dagens samhälle?

- ”Oj, klurig fråga. Min första tanke är att den är väldigt visuell. Uppvisande. ”Kolla här! Kärlek!” Vi vishetscoachar vår omvärld med snygga citat om vad kärlek är, som om det skulle vara något färdigdiskuterat och sammanfattat. En av många saker som ska avhandlas på dagordningen, tillsammans med lämpliga kostvanor och optimala träningsformer. Den synen, om det nu är en syn, är så totalt främmande för mig att jag nog inte ska kommentera den mer än så här.”

Boken är väldigt kort, men intensiv, och textformatet kompakt när man läser den. Har det funnits tankar på att försöka skapa en specifik känsla hos läsaren?

- ”Det låter bra att den uppfattas så. Intensiteten kommer kanske från den starka driften att hitta exakt rätt ord på rätt plats. Sen har jag också ett fokus och ett konstnärligt självförtroende på morgonen, som urvattnas under dagens gång. Jag undviker att ha tankar om vilken känsla det jag skriver helst ska frambringa hos mina läsare. Det känns som att kratta manegen för onödig besvikelse. Jag kan inte

styra hur saker landar, och jag är inte heller säker på att jag skulle vilja kunna göra det. Varje gång någon blir berörd av det jag skriver blir jag väldigt påverkad. Det är svårt att ta in, vilket kanske är bra. Helst vill jag inte leva för mycket i världen av hyllning och sågning. Självklart vill jag nå framgång så att allt fokus kan ligga på mitt skrivande och mitt skådespeleri. Det hade dock varit poänglöst och ganska sorgligt att hamna i ett läge där allt handlar om att träffa rätt. Därför tänker jag nästan aldrig på vilka som är min publik. Jag är bara tacksam att ha en.”

Är tanken att man skall sträckläsa eller låta texten sjunka?

- ”Absolut det senare. En text i taget eller max ett kapitel. Sen tycker jag att man ska pausa. Smälta, tolka och kanske läsa om. Av de läsare som jag har haft kontakt med har en klar majoritet läst boken så, vilket känns fint och klokt.”

Det finns en engelskspråkig version av samma bok och även om innehållet är detsamma, är framställningen annorlunda jämfört med den svenskspråkiga. Vad var tanken bakom det?

- ”Jag skulle inte säga att innehållet är detsamma. Eftersom jag äger rättigheterna till originalet och översatte själv hade jag full frihet att gå utanför en traditionell, rak översättning. Det hade också gått flera år från det att jag skrev de svenska texterna till att jag skrev om till engelska. Både mitt sätt att tänka och skriva hade förändrats en del, och jag kände mig inte bunden till att göra den perfekta översättningen. Vissa passager togs bort och andra undersöktes mer. Det blev mer att jag läste den svenska boken och sen tolkade den utifrån vad som kom upp där och då, mer än att jag slaviskt höll mig till att hitta engelska motsvarigheter till varje ord och fras. Jag hade nog inte haft drivkraften att skriva en översättning som var hundra procentiskt semantiskt troget till originalet.”

Vad var största utmaningen med översättningen?

- ”Att hitta tiden till att konsekvent arbeta med den engelska utgåvan var ibland svårt. Jag behöver en del ställtid för att re-kalibrera hjärnan, vilket innebär att det ibland blir klurigt med mitt fokus. Det är också väldigt mycket admin under ett projekt som det här. Vissa dagar kändes det som att uppdelningen var 90% administration och 10% kreativitet. Frustrationen tog ibland ut sin rätt av alla hundratals mejl, ändringar fram och tillbaks, amerikanska skattelagar, missuppfattningar, tidsskillnader o s v. När jag kom tillbaka till Sverige efter releasefesterna i Seattle och New York var jag helt slut. Självklart kände jag mig stolt och glad över att ha rott iland hela grejen. Det var bara svårt att under processen hitta luckor av att ta ett steg tillbaks och uppskatta vad jag gör, i stunden. Det har jag fått jobba på. Att ställa frågan om varför jag gör vad jag gör, och sen svara ärligt.”

Slutligen, har du planer på något längre bokprojekt eller vill du fortsätta på det kortfattade formatet?

”Nu är det fullt fokus på manusskrivande! När jag kom tillbaka från min lilla release tour i oktober 2022, hade jag siktet inställt på att börja skriva en ny bok. Temat var satt, en grundplan på vad jag ville göra var nerskriven och jag hade gjort en del research. Efter att, till o från, ha jobbat med *Den enda medicinen / The Sole Medicine* i flera år var jag väldigt hungrig och peppad på att starta upp något helt nytt. Jag fick då höra, från flera vänner, att jag absolut inte skulle släppa mitt pågående projekt. De övertalade mig om att jag skulle bygga vidare på den grund som nu fanns både på svenska och engelska. Att jag ”för en gångs skull” skulle tänka lite strategiskt. Jag kunde se deras poäng, men kände ingen lust till att ensam köra vidare. Det fanns ingen kraft kvar att jobba solo. Någon nämnde att jag kunde samarbeta med någon. Kanske skriva ett manus ihop, baserat på boken.”

Den första personen som dök upp i huvudet hos Ola var dramatiker Julianne Jigour, som han kände till genom tidigare gemensamma samarbetspartners. Julianne hade skrivit manus för Bombay Theatre Company, som han själv hade jobbat med som skådespelare.

- ”Jag tyckte om Juliannes sätt att skriva dialog, så jag skickade helt enkelt ett mejl till henne, med lite bakgrund och idéer. Efter en månads mejlande och Zoomande accepterade hon mitt erbjudande. Det kändes, och känns fortfarande, otroligt fint att

ha Julianne som skrivpartner. Vi kompletterar varandra bra. Hon förstår mina, ibland svävande, idéer och ställer mig mot väggen när jag blir för filosofiskt konceptuell.

Att läsa hennes utkast är alltid både nervöst och fantastiskt.”

I mars var Ola i Los Angeles, där Julianne bor, för att ses, skriva ihop och testa saker på scen. De lånade in fem skådespelare som de känner och körde en hel dag i en fin lokal i Hollywood. Julianne antecknade och skrev kommentarer, medan Ola höll i själva workshopen. Det blev en otrolig dag, med massor av nya idéer som de sedan dess har spunnit vidare på. Ola spenderade totalt tolv dagar i LA och åkte sedan tillbaks till Sverige, fulltankad med ny inspiration.

- ”Vi har satt 1 januari som en deadline för ett första, komplett utkast. Pjäsen blir i tre delar som behandlar tre olika bilder av en relation. Det kommer att bli väldigt bra. Premiären blir gissningsvis i Los Angeles. Sen kör vi på. Kanske Indien... Det mesta går att förverkliga, om man har en påtaglig drivkraft, vet vad man vill säga och har en riktning. Jag tycker inte att man ska hålla tillbaka frågor. Den kreativa framgång jag eventuellt har nu, har nåtts genom att fråga, pröva och fråga igen. Jag vet inte mer än någon annan. Ingen annan vet mer än jag.”